

Верховний
Суд

«Практика Верховного Суду дотична до недійсності арбітражних угод»

14 червня 2021 року

Верховний
Суд

Тлумачення на користь дійсності та виконуваності

Постанова ВП ВС від 28.08.2018 в справі № 906/493/16

«суд має тлумачити будь-які неточності в тексті арбітражної угоди та розглядати сумніви щодо її дійсності, чинності та виконуваності на користь її дійсності, чинності та виконуваності, забезпечуючи принцип автономності арбітражної угоди;

суд може визнати угоду такою, що не може бути виконана, внаслідок істотної помилки сторін у назві арбітражу, до якого передається спір (відсилання до неіснуючої арбітражної установи), за умови відсутності в арбітражній угоді вказівки на місце проведення арбітражу чи будь-яких інших положень, які б дозволяли встановити дійсні наміри сторін щодо обрання певної арбітражної установи чи регламенту, за яким має здійснюватись арбітражний розгляд. У разі невизначеності арбітражної установи сторона арбітражної угоди не має обов'язку перед зверненням до компетентного державного суду звертатися до однієї чи декількох арбітражних установ для того, щоб вони вирішили питання щодо своєї компетенції стосовно цього спору»

Верховний
Суд

Тлумачення на користь дійсності та виконуваності

Постанова КЦС ВС від 18.11.2020 у справі № 766/19814/17

В англomовному варіанті контракту № 3-2015 - (пункт 9) міститься арбітражне застереження - «у випадку виникнення суперечок та розбіжностей за даним контрактом або пов`язаних з ним сторони зобов`язуються вирішити ці спори та розбіжності шляхом переговорів».

Якщо домовленості не буде досягнуто, то спори та розбіжності передають на розгляд та прийняття остаточного рішення до Арбітражного суду Віденської біржі сільськогосподарської продукції (Віденські правила, англійська мова, один суддя).

Натомість україномовна частина контракту (пункт 9) передбачає, що у випадку виникнення суперечки або розбіжностей з дійсним Контрактом, або пов`язаних із ним, суперечка або розбіжність підлягає розгляду та кінцевому вирішенню арбітражним судом за місцем розташування відповідача.

Означена україномовна частина контракту назви арбітражного суду не містить. Тобто сторони узгодили місце та установу, яка має здійснювати цей розгляд, - «Арбітражний суд Віденської біржі сільськогосподарської продукції (Віденські правила, англійська мова, один суддя)».

Верховний
Суд

Тлумачення на користь дійсності та виконуваності

Постанова КЦС ВС від 18.11.2020 у справі № 766/19814/17

Та обставина, що сторони не чітко визначили установу, яка буде здійснювати арбітражний розгляд справи, у розумінні пункту 113 Керівництва Секретаріату ЮНСІТРАЛ по Нью-Йоркській конвенції 1958 року та згідно з висновком Великої Палати Верховного Суду, викладеним у постанові від 28 серпня 2018 року у справі № 906/493/16 (провадження № 12-142гс18), не є тією обставиною, за якою у задоволенні заяви про визнання та надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу слід відмовити, оскільки суд має тлумачити незначні помилки та неточності в назві арбітражних установ, що передбачені в арбітражній угоді, на користь міжнародного комерційного арбітражу. З урахуванням усіх обставин справи суди можуть застосовувати підхід, спрямований на сприяння арбітражного розгляду, тобто тлумачити нечіткі чи непослідовні формулювання арбітражних угод таким чином, щоб підтримати ці угоди. Переважне право повинно віддаватися наміру сторін врегулювати спір в арбітражному порядку.»

Верховний
Суд

Особливості недійсності арбітражного застереження

Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 03 березня 2020 року в справі № 920/241/19

Арбітражна угода має позитивний і негативний ефект: вона зобов'язує сторони передавати спори в арбітраж і надавати складу арбітражу компетенцію щодо спорів, охоплених арбітражною угодою (позитивний ефект).

З іншої сторони, арбітражна угода перешкоджає сторонам у спробах вирішити їх спори в суді (негативний ефект).

Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень (Нью-Йорк, 10.06.1958, далі - Нью-Йоркська конвенція) закріплює підхід здійснення примусового виконання арбітражних рішень і арбітражних угод, який ґрунтується на презумпції дійсності та автономності арбітражних угод, формальної і матеріально-правової (частина 1 статті II Нью-Йоркської конвенції). Ця презумпція дійсності може бути спростована лише за обмеженим переліком підстав.

Принцип автономності арбітражної угоди від основного договору полягає у тому, що арбітражна угода та основний договір розглядаються як дві окремі угоди, тому недійсність договору не може бути підставою для автоматичної недійсності арбітражної угоди.

Верховний
Суд

Недієздатність сторін?!

Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 24 вересня 2020 року у справі № 824/198/19 (провадження № 61-5122ав20)

У пункті а) статті V Конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень (Нью-Йорк, 10 червня 1958 року) передбачено, що у визнанні та приведенні у виконання арбітражного рішення може бути відмовлено на прохання тієї сторони, проти якої воно спрямоване, тільки якщо ця сторона подасть компетентній владі за місцем, де запитується визнання та приведення до виконання, докази того, що: сторони в угоді, зазначеній у статті II, були за законом, що застосовується до них, якоюсь мірою недієздатними або ця угода є недійсною за законом, якому сторони цю угоду підпорядкували, а в разі відсутності такої вказівки, за законом країни, де рішення було винесено.

Тлумачення пункту а) статті V Конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень свідчить, що «недієздатність сторін» має визначатися/встановлюватися на момент укладення арбітражної угоди чи договору, який містить арбітражне застереження. Тобто суд оцінює дієздатність сторін, які вчиняли арбітражну угоду чи договір, який містить арбітражне застереження, саме на момент укладення арбітражної угоди чи договору, який містить арбітражне застереження.